

лости, а так же индикатором позитивного направления становления личности.

Студенческий период жизни человека приходится на период ранней и поздней юности, когда главными сферами жизнедеятельности являются профессиональное обучение и личностный рост. Социальная ситуация развития в юношеском возрасте характеризуется естественным стремлением к автономии, что удачно сочетается с необходимостью в организации автономного обучения. По мнению Ж. С. Аникиной, «... учебная автономия означает готовность и способность обучающихся взять на себя управление своей учебной деятельностью, а также приобрести навыки и умения, позволяющие осуществлять самообразование и самосовершенствование». Д. И. Бакало и Ю. В. Шишковская считают, что самообразование является деятельностью, которая формирует профессионально ориентированные компетенции, среди которых креативность, ответственность, автономия.

Соответственно, при организации такого обучения должна изменяться роль и задачи преподавателя. По мнению D. Little задача преподавателя при автономном обучении заключается в правильном выборе учебных стратегий, которые в свою очередь позволяют облегчить процесс обучения и ведут к оптимальной организации всего учебного процесса. Ученый отмечает, что преподаватель берёт на себя роль организатора, или менеджера («manager of learning resources»)

с целью повышения активности учащегося, где должное внимание отводится внутренней позиции студента. В. А. Воробаева так же считает, что при автономном обучении преподаватель перестаёт быть центральной фигурой учебного процесса, студенты сами должны определять, какими путями они придут к поставленной цели, какие материалы и вспомогательные средства смогут использовать, какие методы для них приемлемы, как распределить время и как себя проконтролировать. Автор в своей работе отмечает, что модель автономного обучения предполагает отказ преподавателя от роли единственного источника информации, на смену которого должно прийти желание выступать в роли помощника и консультанта.

Мы в свою очередь понимаем под автономией способность к принятию самостоятельных и независимых от непосредственных внешних влияний решений в процессе обучения в виде сознательного выбора на основе рефлексии собственных потребностей, мотивов и ценностей. Сознательный выбор является залогом постановки четкой цели, что позволяет студенту планировать свою деятельность на всех этапах обучения.

На наш взгляд, проблема автономии в образовании одна из новых широко обсуждаемых тем в современной психологии и педагогике, но относительно мало исследуемая, что позволяет предположить о необходимости ее изучения в ближайшем будущем.

УДК: 37.025

В.І. Луценко **НАВЧАННЯ АУДІОВАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

ДВНЗ «Національний гірничий університет»

Проблема слухання і розуміння усної інформації у процесі спілкування, як відомо, є надзвичайно важливою, оскільки вміння слухати значною мірою забезпечує ефективність комунікативної діяльності людей. За допомогою аудіювання відбувається передача знань, обмін інформацією, ним пронизаний увесь процес навчання у вищій школі, адже аудіювання є основою для оволодіння іншими видами мовленнєвої діяльності.

У реальній комунікації аудіювання виконує такі основні функції: задовольняє потребу студента в одержанні необхідної інформації через слуховий канал; є складовою частиною усного спілкування; відіграє роль контролюючої ланки під час говоріння, письма, читання.

Необхідність розвитку аудіативних умінь іноземних студентів пов'язана з соціальними потребами, адже іноземці мають різні рівні підготовки до сприймання усного мовлення, а відтак потребують навчання і розвитку аудіа-

тивних умінь.

Останнім часом зацікавленість проблемою аудіювання значно зросла, бо успішне володіння усним мовленням, його розвиток і збагачення неможливі без вироблення та вдосконалення вмінь сприймати мовлення на слух та використовувати одержану інформацію у власних висловлюваннях.

Термін «аудіювання» запропонувала використовувати З. А. Кочкіна на позначення процесу сприймання, розпізнавання і розуміння почутих мовних сигналів на відміну від читання як процесу сприймання і розуміння писемного мовлення [2; 14].

У працях учених-лінгводидактів і психологів (В.О. Артемов, І.П. Гудзик, І.О. Зимня та ін.) наголошується, що успішне оволодіння студентами говорінням, читанням і письмом значною мірою залежить від рівня опанування ними вміннями та навичками слухання і розуміння усного мовлення.

Отже, аудіювання є основою спілкування, саме з нього починається оволодіння усною комунікацією. Будучи необхідною умовою спілкування, аудіювання забезпечує успіх в оволодінні усним мовленням. Тому аудіюванню необхідно вчити, як і будь-якому іншому виду мовленнєвої діяльності, оскільки якість засвоєння навчального матеріалу значною мірою залежить від умінь студентів узяти з прослуханого тексту чи повідомлення всю необхідну інформацію.

Підготовка розвиненої мовної особистості повинна включати систему вправ і завдань, спрямованих на формування і розвиток комунікативної компетенції в усіх видах мовленнєвої діяльності, що в першу чергу передбачає навчання такого важливого вміння, як умінь слухати-розуміти усні повідомлення. Спеціально розроблені і організоване навчання аудіювання – один із резервів покращення мовної і мовленнєвої підготовки іноземних студентів технічних спеціальностей.

Важливою умовою виховання розвиненої мовної особистості є навчання аудіювання як виду мовленнєвої діяльності, спрямоване на усвідомлене сприймання студентами усної інформації різних типів, стилів і жанрів мовлення, яка надходить із різноманітних джерел. Навчання аудіювання передбачає на заняттях російської мови передбачає уточнення обсягу знань і вмінь, необхідних для ефективного сприймання усних повідомлень, урахування вікових особливостей студентів і їхні можливості.

Істотною сприятливою умовою для розвитку аудіативних умінь і навичок є включення до змісту навчальної програми питання про аудіювання як вид мовленнєвої діяльності, визначення вмінь та системи завдань для їх розвитку.

Таким чином, розвиток аудіативних умінь і навичок буде ефективним тоді, коли в процесі навчання звертатиметься увага на мотивацію, мету сприймання усних висловлювань, навчання відбуватиметься систематично і цілеспрямовано, матиме вихід на між предметні зв'язки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вайсбурд М.Л. Обучение пониманию иностранной речи на слух. – М.: Просвещение, 1965. – 240 с.
2. Кочкина З.А. Аудирование: что это такое? // Иностранные языки в школе. – 1964. – № 5. – С. 14-18.
3. Кочкина З.А. Что должны слышать студенты при овладении иностранным языком // Иностранные языки в высшей школе / Под ред. З.А. Кочкиной. — М.:

Высш. шк.. 1965. — Вып. 1. — С. 17-26.

4. Кулиш Л.Ю. Виды аудирования / Общая методика обучения иностранному языку: Хрестоматия. М.: Русский язык, 1991. – С. 224-238.

5. Львов М.Р. Словарь-справочник по методике русского языка. – М. : Просвещение, 1988. – 240 с.

УДК: 811.161.1

Т.Н. Мищенко, Т.Я. Ряннель ОБ ИНТЕНСИФИКАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА ПО РКИ

Восточноукраинский национальный университет имени Владимира Даля

Необходимость повышения эффективности учебного процесса при обучении иностранных студентов русскому языку ставит вопрос об организации адекватной системы контроля, которая, являясь составной частью педагогического процесса, отвечала бы ведущему принципу активной коммуникативности.

В последнее время вопросы контроля привлекают к себе все большее внимание. Контроль важен, прежде всего, для управления учебным процессом, установления соответствия между намеченными целями и достигнутыми результатами. Результаты контроля дают возможность преподавателю рационально распределить время, необходимое для развития всех видов речевой деятельности, выявить эффективность тех или иных приемов обучения и правильно построить программу работы в соответствии с конечными целями обучения.

Практический опыт работы с иностранными студентами частично отражен в учебных пособиях и сборниках методических статей. Несмотря на очевидность и необходимость

контроля знаний, умений и навыков в учебном процессе, учебники русского языка для иностранцев почти не содержат контрольных заданий и уроков, недостаточно и специальных пособий. Поэтому разработка контролирующих материалов по русскому языку, в частности, тестовых заданий, является в настоящее время весьма актуальной проблемой.

Проведение оперативного контроля сформированности языковых навыков и умений при изучении лексики и грамматики русского языка с помощью тестовых заданий заметно оптимизирует учебный процесс, вследствие того что тест как форма контрольно-тренировочного задания, предназначенного для определения уровня лингвистической компетенции учащегося, отличается стандартностью структуры, простотой процедуры выполнения, мелкой дозировкой учебного материала, легкостью осуществления обратной связи.

Преимуществом такого стандартизированного контроля является индивидуализация процесса обучения. Тестовые задания могут выпол-